2026 REALTIME COMPETITION HU

Korijeni Europske unije su u ruševinama Drugog svjetskog rata. Nakon najtežeg sukoba u povijesti, vođe zapadne Europe traže novi put, temeljen na suradnji, gospodarskoj povezanosti i istim vrijednostima. Glavna ideja je da zemlje povezane trgovinom neće ratovati. Vizija se ostvarila tisuću devetsto pedeset prve godine osnivanjem Europske zajednice za ugljen i čelik od šest zemalja: Belgije, Francuske, Zapadne Njemačke, Italije, Luksemburga i Nizozemske. Spajanjem ugljena i čelika, važnih u ratu, zemlje su postavile temelje gospodarstva i mira.

Godine tisuću devetsto pedeset sedme Rimskim ugovorom je osnovana Europska ekonomska zajednica. Cilj je bio stvoriti jedno tržište i carinsku uniju s jačom gospodarskom suradnjom. Desetljećima se širila, pa su se tisuću devetsto sedamdeset treće pridružile Danska, Irska i Ujedinjeno Kraljevstvo, tisuću devetsto osamdeset prve Grčka, pa Španjolska i Portugal tisuću devetsto osamdeset šeste, a Austrija, Finska i Švedska tisuću devetsto devedeset pete.

Padom Berlinskog zida tisuću devetsto osamdeset devete i raspadom Sovjetskog Saveza tisuću devetsto devedeset prve počinje nova europska povijest. Srednja i istočna Europa, odvojena Željeznom zavjesom, želi povratak Europi. Traži gospodarsku korist, demokraciju i stabilnu vlast koje je članstvo obećavalo. Ugovor iz Maastrichta tisuću devetsto devedeset treće službeno je pretvorio Europsku ekonomsku zajednicu u Europsku uniju i uveo nove oblike suradnje u vanjskoj politici, sigurnosti i pravosuđu.

Novo ime bilo je za šire ciljeve i bolju povezanost. Proširenje nije bilo sporedno pitanje. Postalo je glavni cilj. Prvi svibnja dvije tisuće četvrte bio je važan trenutak u europskoj povijesti. Deset zemalja se pridružilo Europskoj uniji. To su bile Cipar, Malta, baltičke, balkanske i države srednje Europe. Poznato je kao najveće povećanje teritorija, ljudi i raznolikosti.

Put do toga je bio dug i složen. Devedesetih godina uvedeni su kriteriji za pristupanje koje su zemlje kandidatkinje morale ispuniti prije ulaska. Uključivalo je stabilne demokratske institucije, tržišno gospodarstvo, vladavinu prava, poštivanje ljudskih prava te uvođenje i provedbu zakona i pravila. Ulazak deset novih članica imao je simbolično značenje. To je bio kraj podjele Europe iz vremena Hladnog rata i ponovno ujedinjenje kontinenta. Za mnoge zemlje srednje i istočne Europe članstvo je značilo

povratak u europsku obitelj iz koje su bile odvojene. Veći broj članica donio je i praktične izazove. Razlike u gospodarstvu između starih i novih članica bile su velike. Vlade zapadne Europe uvele su privremena pravila kako bi ograničile dolazak radnika.

Ustanove, proračuni i politike prilagodili su se novim članicama. Unatoč tim problemima, proširenje je uspješno jer donosi stabilnost, rast i razvoj demokracije u regiji. Sljedeće proširenje bilo je prvog siječnja dvije tisuće sedme ulaskom Bugarske i Rumunjske. Te su zemlje, koje su izašle iz komunističkih sustava, imale veće izazove nego zemlje koje su pristupile dvije tisuće četvrte. Njihov ulazak je pod strogim nadzorom, posebno upravljanje, korupcija i vladavina prava. Kako bi se to riješilo, uveden je Mehanizam suradnje i provjere, alat za praćenje koji pomaže zemljama da provedu reforme. Iako je to omogućilo nastavak procesa, pokazalo je i sve veći oprez i sve veću složenost proširenja.

Ulazak Bugarske i Rumunjske bio je važan iz više razloga. Proširio je Europsku Uniju na Crno more, povećao njezin utjecaj i pokazao potporu istočnoj Europi. Također je naglasio da daljnji rast mora biti usklađen s unutarnjom povezanošću i pouzdanošću. Javno mišljenje u starijim članicama postalo je nepovjerljivo. Strahovi od migracija, kriminala i zlouporabe novca sve su se više pojavljivali u politici. Ipak, obje su zemlje ostvarile velik napredak u demokraciji i gospodarstvu, a snaga članstva ponovno se pokazala. Prvog srpnja dvije tisuće trinaeste Hrvatska je ušla u Europsku Uniju i postala dvadeset osma članica. Njezino odobrenje bilo je vrhunac više od desetljeća reformi i pregovora, obilježenih obnovom nakon rata i snažnom željom za prekidom s nasljeđem ratova u bivšoj Jugoslaviji.

Put Hrvatske prema članstvu bio je složeniji i zahtjevniji nego kod ranijih ulazaka. Morala je rješavati ratne zločine, surađivati s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju te promijeniti svoj pravni i upravni sustav. Taj zahtjevan proces pokazao je sve veće standarde i naglasak Europske unije na pravdi i odgovornosti. Ulazak Hrvatske bio je važan za zapadni Balkan. Pokazao je da je, unatoč nestabilnosti i nesigurnosti u regiji, članstvo moguće uz stalne reforme. Iako je iskustvo Hrvatske postalo primjer drugima u regiji, dogodilo se i u vrijeme sve većeg zamora od proširenja. Gospodarske krize, rast populizma i unutarnje podjele među članicama smanjile su interes za daljnje proširenje.

Ulazak Hrvatske naglasio je važnost dovršetka povezivanja jugoistočne Europe. S rastom broja članica, daljnje širenje nailazi na otpor i sumnju. To se odražava na unutarnje i vanjske izazove. Unutar Unije javlja se pritisak zbog prihvaćanja novih članica. Razlike u gospodarstvu, migracije i zastoji u radu vlada dovede do rasprava o sposobnosti za primanje novih država. Financijska kriza dvije tisuće osme i problemi nakon nje skreću pažnju i sredstva s daljnjeg proširenja. Pojavile su se brige zbog slabljenja demokracije u nekim državama članicama, posebno u Mađarskoj i Poljskoj. Te su zemlje optužene za slabljenje neovisnosti sudstva, ograničavanje slobode medija i kršenje pravila. Paradoks Europske unije bio je u tome što je promicala demokraciju u zemljama kandidatkinjama, dok se istodobno borila da je očuva unutar vlastitih redova.

Izvan Unije, privlačnost članstva za neke je zemlje počela slabjeti, dok su druge razočarane sporim napretkom. Nekad snažan učinak članstva na život ljudi počinje slabjeti. Populistički pokreti Europom ističu strahove od migracija, gubitka kulture i gubitka suvereniteta, što dodatno otežava raspravu. Izlazak Ujedinjene Kraljevine, dovršen dvije tisuće dvadesete, bio je prvi slučaj da je neka država napustila Europsku uniju. Brexit je bio važan događaj s velikim simboličnim i stvarnim posljedicama. Glavni razlozi bili su zabrinutost zbog migracija, suvereniteta i gospodarskih pravila. Brexit je donio velike izazove. Poremetio je unutarnju ravnotežu, posebno u vezi s proračunom i zakonima. Zajednički nastup Europske unije u pregovorima o izlasku ojačao je njezino jedinstvo i odlučnost.

END OF DICTATION.